

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	2TdoV/14/2022
Identifikačné číslo spisu:	9521100149
Dátum vydania rozhodnutia:	28.09.2023
Meno a priezvisko:	JUDr. Juraj Kliment
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2023:9521100149.2

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu JUDr. Juraja Klimenta a členov JUDr. Pavla Farkaša, JUDr. Petra Hatalu, JUDr. Jany Kostolanskej a JUDr. Petra Štífta v trestnej veci obvinených Ing. W. X. a Mgr. R. M. pre prečin nepriamej korupcie spolupáchateľstvom podľa § 20, § 336 ods.1 Tr. zák. účinného do 31. decembra 2020 v konaní o dovolaní generálneho prokurátora prerokoval na neverejnom zasadnutí konanom 28. septembra 2023 v Bratislave námietku zaujatosti obvineného Ing. W. X. z 28. septembra 2023 a takto

rozhodol:

Podľa § 32 ods. 3 Tr. por. JUDr. Juraj Kliment, sudca Najvyššieho súdu Slovenskej republiky nie je vylúčený z vykonávania úkonov trestného konania v trestnej veci obvinených Ing. W. X. a Mgr. R. M. vedenej na Najvyššom súde Slovenskej republiky pod sp. zn. 2TdoV 14/2022.

Odôvodnenie

Na Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) bolo 11. novembra 2022 predložené dovolanie generálneho prokurátora proti rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 23. marca 2022, sp. zn. 1To/8/2021, ktorým najvyšší súd rozhodol o vine obvinených Ing. W. X. a Mgr. R. M. pre prečin nepriamej korupcie spolupáchateľstvom podľa § 20, § 336 ods.1 Tr. zák. účinného do 31. decembra 2020.

Dovolanie bolo technickými prostriedkami schválenými Ministerstvom spravodlivosti Slovenskej republiky pridelené senátu 2TdoV, pričom riadiaci predseda senátu JUDr. Peter Hatala opatrením z 15. novembra 2022 určil za sudcu spravodajcu JUDr. Juraja Klimenta.

Dňa 25. novembra 2022 obhajca obvinených JUDr. Adrián Kucek požiadal o poskytnutie informácie o zložení senátu, pričom asistent dovolacieho senátu JUDr. Viktor Kobielsky 28. novembra 2022 obhajcovi oznámil, že vo veci bude konať a rozhodovať senát v zložení JUDr. Juraj Kliment ako predseda senátu, JUDr. Peter Hatala, JUDr. Jana Kostolanská, JUDr. Pavol Farkaš a JUDr. Martin Piovarsty, ktorý sa však k 31. decembru 2022 mieni vzdať funkcie sudcu a v takom prípade ho nahradí

sudca JUDr. Peter Štíft.

Predseda senátu 17. augusta 2023 určil vo veci termín verejného zasadnutia na 28. septembra 2023. Obhajca obvinených JUDr. Adrián Kucek písomným podaním z 24. augusta 2023 požiadal o odročenie verejného zasadnutia z dôvodu kolízie termínov. Vzhľadom k tomu predseda senátu 12. septembra 2023 (od 18. augusta do 11. septembra 2023 čerpal dovolenku) posunul začiatok verejného zasadnutia v termíne 28. septembra 2023 z 10.00 hod. na 13.00 hod., aby tak predišiel kolízii termínov. Následne obhajca JUDr. Adrián Kucek predsedovi senátu 21. septembra 2023 oznámil, že obvinený Mgr. R. M. mu vypovedal plnú moc. Predseda senátu prípisom z 25. septembra 2023 doručeným cez ZEP obhajcovi JUDr. Adriánovi Kucekovi oznámil, že s poukazom na § 43 ods.2 Tr. por. a rozhodnutie publikované v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod č. R 4/2010 je povinný svoje povinnosti plniť vo vzťahu k obvinenému Mgr. R. M. až do skutočného prevzatia obhajoby iným zvoleným alebo ustanoveným obhajcom, z ktorého dôvodu predseda senátu určený termín verejného zasadnutia nezrušil. Písomným podaním spolu s plnou mocou doručenými predsedovi senátu 26. septembra 2023 obhajca JUDr. Robert Bockanič oznámil prevzatie obhajoby obvineného Mgr. R. M. s tým, že zároveň požiadal o odročenie verejného zasadnutia z dôvodu „naštudovania spisu a oboznámenia sa s trestným prípadom“. Predseda senátu prípisom z 26. septembra 2023 doručeným cez ZEP obhajcovi JUDr. Robertovi Bockaničovi oznámil, že s poukazom na vyššie uvedené rozhodnutie (R4/2010) termín verejného zasadnutia nebude rušiť a zároveň mu určil termín nahliadnutia do spisu od 27. septembra 2023 od 8.00 hod. do 28. septembra 2023 do 12.00 hod. Obhajca JUDr. Robert Bockanič nahliadol do spisu 28. septembra 2023 v čase od 8.30 hod. do 9.30 hod.

Dňa 28. septembra 2023 o 12.34 hod. obhajca JUDr. Adrián Kucek prostredníctvom mailu doručil na najvyšší súd námietku zaujatosti voči sudcovi JUDr. Jurajovi Klimentovi, v ktorej vyslovil pochybnosti o jeho nezaujatosti na základe obsahu nahrávky z internetového prehliadača a obsahu článku publikovaného v týždenníku Plus7Dní s názvom „Hriešne miesto“, z ktorých dôvodil prepojenosť osoby konajúceho sudcu JUDr. Juraja Klimenta s osobou špeciálneho prokurátora JUDr. Daniela Lipšica (ako advokát zastupoval v tejto veci jedného z obvinených, a to JUDr. A. A.), pričom poukázal na charakter tohto vzťahu, ktorý vyhodnotil ako nadštandardný. Rovnako tak poukázal na to, že z obsahu nahrávky vyplýva, že konajúci sudca JUDr. Juraj Kliment mal byť v kontakte s v tom čase riaditeľom Slovenskej informačnej služby JUDr. M. W., pričom predmetom ich stretnutia mali byť okolnosti týkajúce sa rozhodovania o väzbe obvineného JUDr. A. A. (v tom čase I. námestníka SIS - pozn). V kontexte uvedeného dospel k záveru, že namietaný sudca môže byť subjektívne absolútne nestranný, avšak súčasne môže byť jeho nestrannosť vystavená oprávneným pochybnostiam vzhľadom na jeho pomer k účastníkom konania.

Na základe týchto skutočností obvinený Ing. W. X. navrhol, aby najvyšší súd rozhodol tak, že sudca JUDr. Juraj Kliment je vylúčený z vykonávania úkonov trestného konania.

K námietke sa sudca JUDr. Juraj Kliment vyjadril tak, že sa necíti byť zaujatý a je schopný rozhodnúť nezávisle a nestranne. O tom má svedčiť aj konanie a rozhodnutie senátu 5T v trestnej veci obvineného Mgr. N. W. a spol. vedenej pod sp. zn. 5Tost 56/2020, (namietaný sudca JUDr. Juraj Kliment bol predsedom senátu a sudcom spravodajcom), v ktorej sa rozhodlo o väzbe okrem iných aj v tom čase obvinených Ing. W. X., Mgr. R. M. a JUDr. A. A. tak, že ich sťažnosti ako nedôvodné boli podľa § 193 ods.1 písm. c) Tr. por. zamietnuté. V tejto súvislosti podľa vyjadrenia sudcu stojí za pozornosť, že v odôvodnení vyššie uvedeného uznesenia konajúci senát prostredníctvom namietaného sudcu v závislosti od ďalších obstaraných dôkazov naznačil úpravu právnej kvalifikácie v prospech vyššie uvedených obvinených. A napokon o jeho nestrannosti má svedčiť aj konanie a rozhodnutie senátu 5T v trestnej veci odsúdeného JUDr. A. A. vedenej na tunajšom súde pod sp. zn. 5Tost 16/2022, v ktorej (namietaný sudca JUDr. Juraj Kliment bol rovnako predsedom senátu a sudcom spravodajcom) uznesením z 21. júla 2022 konajúci senát podľa § 193 ods.1 písm. c) Tr. por. ako nedôvodnú zamietol jeho sťažnosť proti uzneseniu Špecializovaného trestného súdu z 1. júna 2022, sp. zn. 6Nt/1/2022, ktorým rozhodol podľa § 399 ods. 2 Tr. por. tak, že návrh odsúdeného JUDr. A. A. na povolenie obnovy konania, ktoré

bolo vedené na špecializovanom súde pod sp. zn. 7T/3/2021 zamietol, lebo nezistil podmienky na obnovu konania podľa § 394 Tr. por. Treba len dodať, že predmetné rozhodnutie najvyššieho súdu prešlo aj testom ústavnosti (viď III. ÚS 619/2022 z 10. novembra 2022). Nakoniec namietaný sudca dodal, že tvrdenia uvedené v tejto nezákonnej nahrávke nezodpovedajú realite, keďže uvedené stretnutie sa uskutočnilo na žiadosť, a teda z iniciatívy v tom čase riaditeľa Slovenskej informačnej služby a malo z jeho strany vyslovene informačný charakter bez akéhokoľvek vplyvu na ďalšiu rozhodovaciu činnosť namietaného sudcu a rovnako tak senátu, ktorému predsedal (viď vyššie). Pokiaľ išlo o obvineným Ing. W. X. spomínané stretnutie s JUDr. Danielom Lipšicom v priestoroch advokátskej kancelárie, namietaný sudca uviedol, že išlo o pracovné stretnutie aj za účasti iných osôb z justičného prostredia, ktoré sa týkalo otázok reforiem justície, keďže JUDr. Daniel Lipšic v minulosti zastával aj funkciu ministra spravodlivosti.

Prokurátor Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky (ďalej len „prokurátor“) sa k námietke obvineného Ing. W. X. na verejnom zasadnutí konanom 28. septembra vyjadril tak, že odkázal na svoje vyjadrenie z 22. decembra 2022, pričom vznesenú námietku zaujatosti nepovažoval za dôvodnú.

Podľa § 31 ods. 1 Tr. por. z vykonávania úkonov trestného konania je vylúčený sudca alebo prísediaci sudca (ďalej len „prísediaci“), prokurátor, policajt, probačný a mediačný úradník, vyšší súdny úradník, súdny tajomník, asistent prokurátora a zapisovateľ, u ktorého možno mať pochybnosť o nezáujatosti pre jeho pomer k prejednávanej veci alebo k osobám, ktorých sa úkon priamo týka, k obhajcoví, zákonnému zástupcovi, splnomocnencom alebo pre pomer k inému orgánu činnému v tomto konaní.

Podľa § 32 ods. 3 Tr. por. o vylúčení z dôvodov uvedených v § 31 na základe námietky vznesenej niektorou zo strán v iných prípadoch ako podľa odseku 2 rozhoduje orgán, ktorého sa tieto dôvody týkajú. O tom, či je vylúčený sudca alebo prísediaci, ktorý rozhoduje v senáte, rozhodne tento senát.

Podľa § 32 ods. 6 Tr. por. o námietke zaujatosti strany, ktorá je založená na tých istých dôvodoch, pre ktoré už raz bolo o takej námietke rozhodnuté, alebo ktorá nebola vznesená bezodkladne podľa § 31 ods. 5 alebo ak je dôvodom námietky len procesný postup orgánov činných v trestnom konaní alebo súdu v konaní, sa nekoná; to platí aj o námietke, ktorá je založená na iných dôvodoch ako dôvodoch podľa § 31.

Úvodom považuje najvyšší súd za potrebné vo všeobecnej rovine uviesť, že pochybnosti o nezáujatosti sudcu môžu vyvolávať štyri druhy vzťahov vyplývajúce z pomeru (i) k veci, (ii) k osobám, ktorých sa úkon priamo týka, (iii) k ich zástupcom alebo (iv) k inému orgánu činnému v tomto konaní. Hoci to z právnej úpravy explicitne nevyplýva, z povahy veci je zrejmé, že tieto vzťahy majú zostupnú tendenciu. Pokiaľ ide o spôsobilosť vyvolať pochybnosti o nezáujatosti sudcu s následkom jeho vylúčenia z konania a rozhodovania veci, vzťah s najväčším potenciálom je pomer k veci a na opačnej strane tohto spektra stojí pomer k inému orgánu činnému v tomto konaní. Z uvedenej hierarchie vzťahov logicky vyplýva, že kým pomer k veci by mal mať v zásade vždy za následok vylúčenie sudcu, pomer k stranám konania a k ich zástupcom nemusí nevyhnutne viesť k jeho vylúčeniu a pomer k inému orgánu činnému v danom konaní by spravidla mal viesť k vylúčeniu sudcu len výnimočne, a to v závislosti od konkrétnych okolností danej veci a pri dôslednom zohľadnení povahy a intenzity tohto vzťahu (primerane uznesenie ústavného súdu z 23. júna 2020, sp. zn. IV. ÚS 310/2020).

Pri posudzovaní (ne)zaujatosti sudcu sa pritom uplatňuje jednak subjektívny prístup, ktorý vychádza prioritne (no nie iba) z osobného presvedčenia konkrétneho sudcu, ktorého osobná nezáujatosť (nestrannosť) sa predpokladá až dovtedy, kým sa nepreukáže opak, a jednak prístup objektívny, ktorý vyplýva z požiadavky, aby spravodlivosť bola nielen vykonávaná, ale musí sa i zdať, že je vykonávaná, a ktorého cieľom je preveriť, či existujú nejaké overiteľné skutočnosti spôsobilé vzbudiť pochybnosti o nezáujatosti sudcu. Vo vzťahu k objektívnemu aspektu hodnotenia nezáujatosti sudcu treba skúmať, či obava, že niektorý sudca nie je neustranný, môže byť považovaná za objektívne oprávnenú (primerane napr. rozsudok ESĽP vo veci Hauschildt proti Dánsku z 24. mája 1989). Inak povedané, aj pri

posudzovaní tzv. javovej stránky nestrannosti sudcu je podstatnou reálna existencia objektívnych okolností, ktoré by mohli viesť k pochybnostiam, že sudca disponuje určitým - nie nezaujatým vzťahom k veci, stranám alebo k ich zástupcom. Objektívnu nestrannosť pritom ale nemožno chápať tak, že by čokoľvek, čo môže vrhnúť hoci len tieň pochybností na nestrannosť sudcu, ho automaticky vylučovalo ako zaujatého. Sudca nie je stroj na rozhodovanie oslobodený od akéhokoľvek svetonázoru, subjektívnych pocitov, sympatií, či antipatií, ale je súčasťou určitého sociálneho prostredia, od ktorého nie je a nemôže byť úplne izolovaný. Preto aj EŠLP pristupuje k tejto otázke realisticky a vyžaduje, aby sa obava z absencie nestrannosti sudcu zakladala na konkrétnych, preukázateľných a dostatočne závažných skutočnostiach (porovnaj rozsudok EŠLP vo veci Tanner a Malminen proti Fínsku z 26. februára 2002).

Na základe týchto úvah súd dospel k záveru, že dôvody na vylúčenie sudcu JUDr. Juraja Klimenta nie sú dané.

Pokiaľ ide o obvineným Ing. W. X. deklarovaný pomer namietaného sudcu JUDr. Juraja Klimenta k osobe špeciálneho prokurátora JUDr. Daniela Lipšica treba poukázať na vyššie uvedené vyjadrenie prokurátora z 22. decembra 2022 adresované práve obhajcovi JUDr. Adriánovi Kucekovi ako reakcia na námietku zaujatosti, ktorú vzniesol v tejto veci voči špeciálnemu prokurátorovi a rovnako tak voči všetkým prokurátorom špeciálnej prokuratúry. Z obsahu tohto vyjadrenia a pripojeného rozhodnutia generálneho prokurátora z 19. marca 2021, sp. zn. IV/1 Spr 228/21/1000-2 vyplýva, že JUDr. Daniel Lipšic bol v trestnej veci obvineného JUDr. A. A. a spol. vedenej pod sp. zn. VII/1 Gv 155/20/1000 vylúčený z konania a rozhodovania, z ktorého dôvodu aj vyššie uvedené dovolanie bolo podané generálnym prokurátorom v zastúpení v tom čase zástupcom špeciálneho prokurátora. Z uvedeného potom vyplýva, že námietka obvineného Ing. W. X. je pre absenciu pomeru k inému orgánu činnému v trestnom konaní právne irelevantná, keďže v tejto trestnej veci bol JUDr. Daniel Lipšic ako špeciálny prokurátor vylúčený z konania a rozhodovania.

Naviac samotné stretnutie namietaného sudcu s JUDr. Danielom Lipšicom, toho času špeciálnym prokurátorom a v minulosti obhajcom odsúdeného JUDr. A. A., ktoré malo len pracovný charakter, nemôže byť samo o sebe považované za nadštandardný vzťah, o to viac, že išlo o stretnutie aj za účasti iných osôb z justičného prostredia. Navyše uvedená skutočnosť bola medializovaná už v apríli 2023, pričom obvinenému Ing. W. X. bolo zloženie konajúceho senátu známe už od novembra 2022. Uvedenú okolnosť ale namietol až v deň konania verejného zasadnutia, z ktorého dôvodu sa o takejto námietke, ktorá nebola vznesená bezodkladne, ani nekoná (§ 32 ods.6 Tr. por.).

Pokiaľ ide o obsah nahrávky a z nej vyplývajúce okolnosti je potrebné v prvom rade povedať, že otázka zákonnosti a procesnej použiteľnosti tzv. súkromných nahrávok podľa § 119 ods. 3 Tr. por. je už dlhodobo predmetom polemiky medzi súdmi, pričom vo veci konajúci senát zastáva názor, že záznamy tohto typu sú použiteľné len za predpokladu, že k zásahu do osobnostných práv dotknutých osôb došlo v rámci svojpomoci podľa § 6 Obč. zák. (resp. na základe iného „zmocňovacieho“ ustanovenia, pozn.). Nahrávka bývalého riaditeľa Slovenskej informačnej služby s neznámou osobou bola pravdepodobne vyhotovená bez jeho súhlasu, a teda v zjavnom rozpore s § 12 ods. 1 Obč. zák., podľa ktorého možno do osobnostných práv dotknutej osoby zasiahnuť len s jej privolením. Neznáma osoba si svojvoľne nahrála neverejne prednesený rozhovor zo súkromného stretnutia, ktorá okolnosť by mala viesť k eventúalnemu vyvodu trestnej zodpovednosti v intenciách § 377 Tr. zák.

V tejto súvislosti neušlo pozornosti konajúceho senátu, že osobu, ktorá predmetnú nahrávku medializovala, v rámci trestného stíhania pre korupčný trestný čin rovnako zastupoval obhajca JUDr. Adrián Kucek, ktorý v jeho priebehu prostredníctvom obvineného JUDr. D. K. neúspešne namietal aj zaujatosť sudcu JUDr. Juraja Klimenta (vo veci vedenej pod sp. zn. 5Tost 32/2021).

Navyše treba dodať, že okolnosti v nahrávke uvedené nezodpovedajú realite, keďže podľa vyjadrenia sudcu JUDr. Juraja Klimenta uvedené stretnutie sa uskutočnilo na žiadosť, a teda z iniciatívy v tom čase riaditeľa Slovenskej informačnej služby a malo z jeho strany vyslovene informačný charakter bez

akéhokoľvek vplyvu na rozhodovaciu činnosť namietaného sudcu a senátu, ktorému predsedal, o čom svedčí aj konanie a rozhodovanie v trestných veciach, ktoré namietaný sudca detailne špecifikoval vo svojom vyjadrení.

Na podklade procesného postupu obhajcu obvineného Ing. W. X. JUDr. Adriána Kuceka sa ale skôr javí, že potom ako boli zo strany namietaného sudcu v pozícii predsedu senátu eliminované všetky jeho pokusy o odročenie, a tým pádom zmarenie nariadeného verejného zasadnutia, v mene obvineného Ing. W. X. predmetnú námietku zaujatosti s vyslovene špekulatívnymi závermi vzniesol za účelom obštrukcie, ktorú obvinený Ing. W. X. ešte takpovediac „poistil“ svojou neúčastťou na verejnom zasadnutí, a to bez riadneho ospravedlnenia, resp. súhlasu s konaním v neprítomnosti, aby sa tak vo veci nemohlo konať a verejné zasadnutie muselo byť odročené.

Na základe týchto skutočností potom najvyšší súd rozhodol podľa § 32 ods. 3 Tr. por. tak, že sudca JUDr. Juraj Kliment nie je vylúčený z trestnej veci obvinených Ing. W. X. a Mgr. R. M. vedenej pod sp. zn. 2TdoV 14/2022.

Toto uznesenie bolo prijaté v pomere 5:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu je prípustná sťažnosť, ktorú je potrebné podať do 3 pracovných dní od oznámenia tohto uznesenia na Najvyšší súd Slovenskej republiky.